Minoritatea lingvistică generată de motive didactic-profesionale sau „Români pe cont propriu”

Emilia IVANCU
Georgeta ORIAN

Ne propunem să valorificăm experienţa de Lectori de limba română şi să abordăm câteva dintre aspectele pe care le presupune predarea limbii române ca limbă străină, pe de-o parte, şi, pe de alta, felul în care luarea în posesie a unei limbi străine (în cazul nostru, limba română) poate genera un soi de „comunitate” lingvistică, minoritară probabil, dar cu particularităţi care o diferenţiază şi o fac să fie una specială. Dincolo de implicaţiile care privesc paradigma didactică, urmărim disponibilitatea către un celălalt *lingvistic, deschiderea către* străin *şi motivele acestei deschideri, precum şi felul în care se (de)conturează această minoritate lingvistică, pe măsură ce distanţa dintre* ego *şi* alter *se reduce.*

Forma lingvistică în care ne exprimăm ne defineşte ca identitate nu numai lingvistică, dar şi culturală, etnică şi naţională, ne defineşte ca indivizi care se raportează atât la comunitatea lingvistică şi etnică de care aparţin, dar în acelaşi timp, la comunitatea/comunităţile lingvistică/-e de care se diferenţiază şi fără de care nu s-ar putea defini. Identitatea, de oricare sorginte ar fi ea, nu se poate realiza fără măsura alterităţii, indiferent dacă această alteritate este reflectată de Sine, Divinitate sau Celălalt. În calitate de Străin într-un spaţiu lingvistic diferit de cel nativ, formele manifestării identităţii şi ale alterităţii devin oarecum *cameleonice*, dar în aceeaşi măsură şi *versatile*, în sensul în care Străinul are tendinţa, în acelaşi timp, de a se adapta spaţiului primitor (şi aici înţelegem prin spaţiu orice formă de primire, de la spaţiul public, oficial, la cel apropiat şi neoficial, dar, şi de a-şi menţine şi chiar accentua trăsăturile identitare definitorii. Tendinţa de adaptare, ca de altfel şi cea de menţinere a simbolurilor identitare este uşor de înţeles. Fenomenul, oarecum interesant, care se petrece, în primul rând, la nivel mental pentru *Străinul* nostru este unul cu adevărat curios şi interesant mai ales dacă are loc un transfer lingvistic (implicit şi *identitar*), nu cum se face în mod obişnuit din direcţia Spaţiului gazdă către Străin, ci din direcţia Străinului către Spaţiul gazdă. Vom încerca în rândurile următoare să redăm acest proces de transfer lingvistic identitar care are loc în situaţia lectorului de limba română care predă limba română în cazul nostru într-un cadru universitar academic, dar se va confrunta cu situaţii lingvistice de transfer şi în cadre mai puţin oficiale, la fel de importante precum cel din cadrul oficial, formal. În studiul nostru de caz, spaţiul gazdă va fi spaţiul polonez, mai precis, Universitatea „Adam Mickiewicz” din Poznań.

BDD-V2507 © 2007 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.128 (2026-09-14 19:31:01 UTC)

M. Bakhtin, în volumul de studii despre imaginația dialogică[1], expune teoria pericolului lingvistic ce apare în momentul în care un cuvânt se materializează într-un dialog între două persoane. Cuvântul pe care noi, ca vorbitori, nativi, să spunem, pentru că este cazul cel mai comun, îl pronunțăm pentru a transmite Celuilalt mesajul nostru, poartă cu sine *marca alterității absolute*, în mod paradoxal, tocmai pentru că, în situația enunțării, noi nu suntem, cum avem tendința în mod foarte naiv să credem, creatorii sensului pe care îl transmitem ci, de fapt, acel sens care se află la baza intenționalității noastre nu este nici pe departe singurul pe care cuvântul îl poartă cu sine. Cuvântul pe care îl enunțăm poartă, pe lângă sensul intenționat de noi, toate sensurile pe care acel cuvânt le-a acumulat în timp, iar pericolul alterării mesajului intenționat de noi nu este aproape niciodată conştientizat de vorbitor. Teoria bakhtiniană prezintă, astfel, o expunere a identității lingvistice şi mentale a vorbitorului care, de altfel, se confruntă cu identitățile Celorlalți, la fiecare moment al verbalizării ideilor şi gândurilor sale. Mai mult decât atât, identitatea care se manifestă în formă verbalizată şi care îşi expune coordonatele prin procesul verbalizării, este cât se poate de fragilă, precum este şi drumul mesajului de la vorbitor către receptor. Mergând în continuarea acestei terorii, am putea spune că o experiență de transfer lingvistic pe care o traversează un lector, în cazul nostru un lector de limba română, expune o identitate lingvistică de cel puțin două ori asumată: o dată este vorba de identitatea lingvistică a limbii române asumată la nivel oficial şi care reprezintă, în acest cadru oficial, motorul care pune în mişcare transferul lingvistic identitar propriu-zis, iar în al doilea rând, identitatea lingvistică individuală a lectorului, al cărei motor este stilul propriu al vorbitorului, format de educație, regiunea lingvistică din care provine lectorul (vorbitorul), lecturile personale etc.

Acest transfer lingvistic ce are loc prin activarea celor două motoare lingvistice şi identitare în acelaşi timp, creează în spațiul mental al lectorului exact senzația de *conştientizare*, absentă în producerea lingvistică obişnuită, în dialogul obişnuit dintre doi sau mai mulți vorbitori. Actul de predare, de transfer lingvistic asumat către vorbitori non-nativi ai unei limbi, produce asupra emițătorului o obiectivare a sensurilor multiple pe care le poate transfera un cuvânt sau o expresie lingvistică asupra destinatarului şi o detaşare rece față de stilul de vorbire al lectorului. Fenomenul este cu atât mai interesant cu cât el are loc doar în situații de transfer lingvistic de acest gen. Mai mult decât atât, această obiectivare a procesului de producere de material lingvistic ce are loc în procesul predării limbii române este cu atât mai controlat şi obiectivat de către emițător, cu cât se întâlnesc numeroase cuvinte, fie de origine slavă sau de altă origine, ce pot avea un anumit sens în limba română şi care, prin asociere, pot produce capcane lingvistice în momentul identificării corespondentelor din limba polonă [ex. *Zaraza* (*pol.* infecție, boală, epidemie)*, kon* (*pol.* cal etc.)]. Identitatea lingvistică a emițătorului (lectorului român) devine, aşadar, în cadrul procesului de transfer lingvistic, o identitate mult mai asumată în desfăşurarea ei decât este în mod obişnuit, iar unitățile lingvistice purtătoare de sens sunt la rândul lor, datorită asumării şi conştientizării de către emițător, mult mai contextualizate decât în mod obişnuit. Teoria bakhtiniană este cu atât mai adevărată în aceste situații de transfer lingvistic cu cât cuvintele nou învățate de către vorbitorii polonezi pierd o parte din sensurile lor

[1] Mihail Bakhtin, *The Dialogic Imagination*, Austin, The University of Texas Press, 1981, p. 323-324.

BDD-V2507 © 2007 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.128 (2026-09-14 19:31:01 UTC)

acumulate în cadrul lingvistic pur românesc şi preiau conotaţii sau sensuri ale diferitelor corespondente poloneze.

În continuarea acestei idei, ar fi de menţionat o problemă extrem de stringentă la nivelul instrumentelor de care are nevoie orice românist, cu atât mai mult studenţii străini care învaţă limba română la nivel academic şi, evident, cadrul didactic care predă limba română. În cadrul oricărui proces de predare-învăţare a unei limbi străine, dicţionarele se află pe primul loc în cadrul acestui proces. În această privinţă, experienţa de lector de limba română ne arată o evidenţă destul de tragică cu privire la dicţionarele existente ale limbii române: în primul rând, *Dicţionarul explicativ al limbii române* nu este adaptat la forma existentă a limbii române vorbite în România astăzi. Ultima versiune a DEX-ului conţine expresii şi forme lingvistice cu mult învechite, creând astfel o ruptură între identitatea lingvistică livrată în cadrul orelor de curs (fie că vorbim de identitatea lingvistică particulară a lectorului, fie de materialele didactice folosite). Un exemplu relevant ar fi folosirea expresiei *a fi în poziţie (=a fi însărcinată)* de către un student la un curs de limba română, acesta oferind ca argument *DEX*-ul, unde expresia mai sus menţionată apare ca fiind uzuală, de fapt, niciun român chestionat cu privire la sensul acestei expresii neştiind sensul ei, ea apărând doar în textul lui I.L. Caragiale, *Două loturi.* Dincolo de aceasta, existenţa unor diferenţe semantice şi formale uluitoare între *DEX* şi *DOOM* este, de asemenea, de neînţeles pentru un străin care studiază limba română şi, totodată, destul de greu de acceptat şi de un vorbitor nativ al limbii române. Am considerat că o discuţie care tratează identitatea lingvistică şi transferul acesteia în diferite forme poate atinge şi acest subiect al instrumentarului lingvistic oferit de cercetătorii şi specialiştii români, cu atât mai mult cu cât, dincolo de faptul că reprezintă un obstacol în învăţarea limbii române propriu-zise, creează şi un strat de incongruenţă mentală, lingvistică şi culturală în acelaşi timp. Este de menţionat, în acest caz, utilitatea existenţei *Dicţionarului urban* de pe internet (*http://dictionarurban.ro/*), uşor de accesat şi care reuşeşte să prezinte o imagine destul de complexă, în primul rând, a limbajului folosit de categoria de vorbitori tineri şi foarte tineri ai limbii române, şi *Dicţionarul de argou al limbii române,* al lui George Volceanov (Editura Niculescu – 2006). Totodată, mult mai util decât DEX-ul, deşi la rândul lui cu inadvertenţe faţă de DOOM, este *Noul Dicţionar Universal al Limbii Române*, publicat de Litera Internaţional.

Însă, pentru a reveni la transferul identitar lingvistic ce are loc între lectorul de limba română şi studenţii săi, observăm că acest transfer identitar livrează cu sine şi imaginea prototipului de Românie care se regăseşte în imaginea lingvistică creată, predată şi receptată, dacă putem folosi terminologia comunicării lingvistice. Fenomenul care se petrece este un fenomen prin care receptorul, preluând imagini lingvistice, le imprimă propria experienţă lingvistică românească, dar şi cea a tiparului de gândire polonez, în cazul nostru, imaginile nerămânând într-o formă statică, ci dezvoltându-se, primind nuanţe şi culori semantice şi culturale noi. În aceste cazuri, existenţa unor instrumente lingvistice este absolut necesară, alături, evident, de o experienţă a limbii române într-o formă cât mai activă, care porneşte de le interacţiunea directă cu lectorul de limba română, materiale audio-video cât mai adaptate identităţii lingvistice româneşti actuale şi, nu în ultimul rând, o experienţă cât mai personală a limbii române prin vizite în România. Toate aceste lucruri sunt, fără îndoială, necesităţi evidente în cazul învăţării oricărei limbi străine, numai că o accentuare a acestor evidenţe este necesară în

BDD-V2507 © 2007 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.128 (2026-09-14 19:31:01 UTC)

contextul instrumentarului lingvistic românesc care are nevoie de îmbunătăţiri şi adaptări serioase la provocările lingvistice contemporane, mai ales în contextul procesului de promovare (multi)lingvistică atât de bine susţinut şi întreţinut de instituţiile lingvistice europene actuale.

Un nivel important la care se pliază, pe cale de consecinţă, discuţia noastră este acela al nucleului identitar cultural al fiecărui exponent al „minorităţii" lingvistice despre care vorbim. *O cultură*, pe care ai ales-o, alegând să-i înveţi limba, *se învaţă*; ca orice sistem, ca o limbă aşadar, are propriile reguli, poartă în sine un mod de viaţă implicit, deci calea cea mai sigură spre achiziţii reale este cea a „plonjării" cu totul în acest ansamblu de norme şi valori, astfel încât acesta să se interiorizeze. Dacă influenţa puternică a culturii asupra diferitelor dimensiuni psihologice este acceptată şi demonstrată, atunci pot fi analizate şi modificările apărute la indivizi, o dată cu schimbarea contextului cultural: „aflat la graniţa dintre psihologie şi antropologie, acest câmp de studiu este dedicat, în primul rând, misiunii de a descrie şi înţelege influenţa factorilor culturali asupra progresului şi comportamentului uman, influenţă care se traduce prin diversitatea universală a conduitelor umane şi a comportamentelor cotidiene. În al doilea rând, el analizează adaptarea psihologică a indivizilor atunci când trec într-o cultură nouă."[2] O dată asumate codurile şi chiar stereotipurile culturale, credem că se poate utiliza, cu referire la vorbitorii polonezi de limbă română la care ne raportăm, termenul de *aculturaţie* care „desemnează în acelaşi timp, în grade sau modalităţi specifice (de natură formală sau materială), mecanismele de învăţare şi de socializare, *integrarea unui individ într-un mediu care îi este străin* (s.n.) şi, în linii generale, procesele şi schimbările provocate de interacţiunile sau de contactele directe şi prelungite între grupuri etnice diferite, cu ocazia invaziilor, colonizărilor sau migrărilor, indiferent dacă este vorba despre schimburi sau împrumuturi, înfruntări sau respingeri, asimilare sau adaptare, sincretism sau reinterpretare."[3] Considerată, iniţial, de antropologi, un fenomen de cultură, aculturaţia pune probleme ca: situaţia de minoritate lingvistică, structura plurietnică şi pluriculturală, reierarhizarea valorilor, modificări comportamentale, un anumit tip de stress, dorinţa de a avea relaţii interculturale (sau negarea acestora), menţinerea şi dezvoltarea distincţiei etnice, integrarea, asimilarea sau segregarea.

Avem, aşadar, în vedere termenul de „minoritate" într-un soi de definiţie „întoarsă": orice dicţionar ne-ar asigura, de pildă, că „din punct de vedere sociologic, un grup constituie o minoritate atunci când membrii săi posedă o identitate percepută ca inferioară sau devalorizată din punct de vedere social."[4] Minoritatea despre care vorbim se autopercepe ca superioară şi aşteaptă să fie valorizată, mai mult decât este deja, din toate punctele de vedere, deci social, cultural, şi, de ce nu, afectiv.

„Complicitatea" care este garantul existenţei acestei „minorităţi" stă în faptul de a cunoaşte limba română, de a împărtăşi şi de a adera adică la o cultură care nu e una „de circulaţie internaţională". Astfel, apartenenţa culturală, nu neapărat congruentă cu

[2] Colette Sabatier, John Berry, *Imigrare şi aculturaţie*, în vol. *Stereotipuri, discriminare şi relaţii intergrupuri*, coord.: Richard Y. Bourhis, Jacques-Philippe Leyens, traducere de Doina Tonner, Iaşi, Polirom, 1997, p. 200-222.
[3] Cf. Gilles Ferréol, Guy Jucquois (volum coordonat de), *Dicţionarul alterităţii şi al relaţiilor interculturale*, traducere de Nadia Farcaş, Iaşi, Polirom, 2005, p. 11.
[4] *Ibidem*, p. 416.

BDD-V2507 © 2007 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.128 (2026-09-14 19:31:01 UTC)

cea etnică, generează paradigma unui proces continuu de (re)identificare. Sentimentul de apartenenţă evoluează în strânsă legătură cu capacitatea omului de a se obiectiva, de a se configura aşa cum doreşte, de a avea un dialog sincer cu sine şi de a stabili, în urma acestui dialog, *cum* şi *ce* vrea să fie. Este punctul care face posibilă relativizarea culturală şi disponibilitatea către alte apartenenţe, alte culturi, *altul*. „O identitate se defineşte ca o construcţie permanentă de caracteristici şi apartenenţe simbolice care marchează limite variabile între două polarităţi: înăuntru şi în afară. Între cele două polarităţi [...], există spaţii mixte, metisate, care interferează şi care constituie locul schimburilor interculturale, al sincretismelor, al schimbărilor. O identitate se defineşte întotdeauna în raport cu sine şi cu Celălalt şi se construieşte *între* aceste două elemente sau, dacă vreţi, în amândouă în acelaşi timp.”[5] Acest spaţiu aflat *între* culturi ne interesează: exponenţii comunităţii lingvistice de care vorbim *aici* se află, la distanţe mai mici sau mai mari de cultura noastră. Unii au făcut câţiva paşi timizi înspre cultura română, alţii se află undeva la jumătatea distanţei, am zice, dintre cele două culturi, aproape egal deschişi către ambele, şi, lucru rar şi cu atât mai îmbucurător, alţii au „alunecat” cu totul: pe toţi i-am numit şi i-am perceput ca „români pe cont propriu”, prin opţiune adică, indiferent de motivele care au generat această opţiune. Această apartenenţă nouă, fără pierderea celorlalte, denotă *integrare*, producând o modificare continuă a identităţilor în cauză şi reflectând sensul conceptului de *interculturalitate*.

Câteva exemple din eseurile unor studenţi pot reflecta cu succes aceste idei şi pot ilustra segmentul teoretic al discuţiei: „Identitatea mea în raport cu limba şi literatura română mi se pare o problemă destul de complexă. Păstrându-mi identitatea naţională totdeauna aveam o atitudine cosmopolită faţă de alte limbi şi culturi. De exemplu, faptul că pe vremuri învăţam limba engleză nu prea a avut influenţă asupra identităţii mele. Limba aceasta o tratam pur şi simplu ca pe o unealtă care îmi dă acces la anumite conţinuturi culturale. Altfel este cu limba română, pe care am învăţat-o mult mai conştient de conţinuturile ei culturale. Aproape de la început simţeam dorinţa de a mă apropia prin limbă de România şi cultura ei. Într-un fel, ca polonez, presupuneam că există multe asemănări şi legături între identitatea română şi cea poloneză. Acum ştiu că sunt legat de România în sens sentimental, nu pot fi indiferent faţă de ea. Ceea ce se întâmplă acolo, mai ales în viaţa culturală, mereu îmi atrage atenţia. Recent, cineva m-a întrebat dacă vara asta merg în străinătate. I-am răspuns că încă nu ştiu. Răspunsul meu a provocat reacţia următoare: – N-ai spus cumva că mergi în România?; – Ba da, am spus, merg, dar România nu mai este pentru mine străinătate (am zis pe ton glumeţ). Este o a doua ţară! Gluma aceasta, care mi-a ieşit în mod natural, fără să mă gândesc la problema identităţii, mi-a descoperit un adevăr despre mine. Prin învăţarea limbii şi culturii, prin călătoriile mele în România şi, mai ales, prin contact personal cu Români, o parte din mine a devenit românească! În ceea ce priveşte minoritatea lingvistică, trebuie să spun că simt că fac parte dintr-un mic (deci şi elitar!) grup de oameni care cunosc limba română. Limba română nu e prea răspândită în Polonia, aşadar sunt mândru că ştiu limba română şi niciodată nu ascund acest fapt” (K. G.). Deşi tema eseului pare să inducă întrucâtva răspunsul, textul include câteva probleme la care se impune să ne referim: complexitatea actului de conştientiza hibridizarea propriei

[5] Philippe Blanchet, *Linguistique de terrain, méthode et théorie (une approche ethno-sociolinguistique)*, Rennes, Presse universitaire de Rennes, 2000, p. 99, apud. Gilles Ferréol, Guy Jucquois, *op. cit.*, p. 49.

BDD-V2507 © 2007 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.128 (2026-09-14 19:31:01 UTC)

identităţi, relaţia cu Străinul care treptat nu mai e Străin, conştiinţa apartenenţei la o comunitate lingvistică specială. Apare aici diferenţa între limba română ca limbă străină şi limba engleză (spre exemplu) ca limbă străină: considerăm cazul limbii române ca fiind unul oarecum special, dincolo de orgolii subiective sau de implicite afinităţi identitare, din simplul motiv că aceasta nu este o „limbă de circulaţie internaţională", ca să folosim o sintagmă uzată, ci o limbă care se învaţă din motive dintre cele mai diverse, mergând de la cele personale, profesionale etc., până la motive care ţin de un anumit „exotism" al său. Alte exemple, prin ingenuitate şi pitoresc, se aranjează în jurul aceleiaşi idei: „nu pot spune că am devenit româncă, dar am obţinut un element românesc la inimă şi nu mai sunt numai poloneză. [...] ca studentă la română, aparţin la un fel de «sectă»" (J. M.), „România este pentru mine un fel de obsesie bizară" (M. D.), „am mari sentimente referitor la România şi tot ce este românesc, «românitatea» trăieşte în mine şi mi se pare că aşa va fi până la sfârşitul vieţii mele" (R. K.) etc.

Situaţia pe care orice lector şi-ar dori-o ar fi aceea de a-şi auzi studenţii vorbind între ei limba (maternă, pentru el, „străină", pentru ei) pe care le-o predă, nu pentru a fi politicoşi cu nativul care e de faţă, ci ca un act spontan, necontrolat, şi care demonstrează cu prisosinţă că ei, într-adevăr, au făcut ca acea limbă să fie a lor, că o posedă, şi nu limba îi posedă pe ei. Dintr-un (simplu?) obiect de studiu, limba devine astfel un referent identitar: într-un institut de limbi romanice, de pildă, oricine vorbeşte franceză, dar numai un grup foarte restrâns vorbeşte română, fapt care generează conştiinţa apartenenţei la o comunitate/minoritate lingvistică specială.

Minoritatea lingvistică pe care o avem în vedere a fost (este, continuu) generată de motive didactic-profesionale. Întrebat „ce înseamnă să fii profesor polonez şi să predai limba sau literatura română studenţilor polonezi", unul dintre colegi răspundea astfel (într-un interviu intitulat *Limba română în Polonia*, prezentat şi consemnat de Toma Grigore, publicat în 1996 în „România literară"): „Să predai limba română studenţilor polonezi, fiind profesor polonez, este pentru mine un lucru deosebit, excepţional, echivalând aproape cu o misie nobilă. Dându-mi seama că limba şi literatura română sunt practic necunoscute (contextul politico-economic nu mă sprijinea şi nici specifica îndreptare a Poloniei spre Occident), mi-am zis că, iată, m-aşteaptă ceva mare de făcut. Să fie cunoscută şi aici cultura românească, acesta este scopul pe care-l urmăresc. M-am îndrăgostit de literatura română şi încerc, citind-o cu studenţii, să le transmit şi lor dragostea mea pentru cultura neamului românesc, unul dintre cele mai vechi pe continentul nostru" (Z. H.). Un alt cadru didactic spune că este „o datorie de onoare pentru România care, pot spune, că este a doua patrie a mea" (H. M.). Studenţii, întrebaţi de ce au ales să studieze limba română, şi nu franceza, spaniola, italiana sau engleza, răspund că, la început, fie li s-a părut că sună exotic, fie s-au gândit că va fi o meserie (aceea de translator, traducător, interpret etc.) de viitor. Aşa este, însă pe parcurs, se produc mutaţii: relaţia aceea rece, obiectivă, distantă faţă de „obiectul de studiu" se transformă într-o relaţie personală, devine parte integrantă din identitatea fiecăruia, intră în fibrele intime ale *eu*-lui. Ceea ce la început era *străin* şi era *departe*, respectiv paradigma românească, ajunge să fie asimilat pe măsură ce distanţa se reduce. *Ego* şi *alter* dezvoltă, în interacţiunea lor, un ataşament reciproc, aşa încât devin sensibili la atitudinea unuia faţă de celălalt. Nu e vorba de două „culturi minore" care s-au găsit să se ataşeze una de cealaltă prin câteva exemplare umane. E vorba de luarea în posesie a unei limbi, a unei culturi în care, în cele din urmă, ajungi „să visezi", adică îţi

BDD-V2507 © 2007 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.128 (2026-09-14 19:31:01 UTC)

intră în subconştient. Poate fi şi o chestiune de orgoliu național să constați că limba ta maternă a devenit, din *limbă străină*, *a doua limbă* pentru unii dintre cei care, la început, doreau s-o studieze din motive pur profesionale.

Dacă, în cazul procesului de predare-învățare, ceea ce se transferă, dincolo de sensurile primare ale cuvintelor şi expresiilor, este o identitate lingvistică atât personală (care ține, în primul rând de contactul direct între lector şi studenți) cât şi oficial-formală (aici referindu-ne la sistemul limbii române ca formă şi expresie), ceea ce aceste două forme identitare lingvistice transferă în mod colateral, implicit, dar şi organic, este o lume întreagă de sensuri în permanentă schimbare, o lume întreagă de simboluri culturale şi de experiențe mentale pe care numai o transgresare lingvistică nouă, alta decât cea maternă, o poate oferi. Ceea ce este cu adevărat interesant şi atractiv este ceea ce rezultă din interacțiunea aceasta lingvistic-identitară. Produsul presupune asumarea de către noii vorbitori ai limbii române a unei identități lingvistice minoritare în cazul limbii române şi în care *minoritar* nu înseamnă *inferior* ci tocmai apartenența la o comunitate lingvistică selectă şi provocatoare în acelaşi timp. Lectorul de limba română va putea să preia, sub formă de *feed-back*, să spunem tot identitar, ceea ce a transmis inițial la rândul său, dar într-o formă nouă şi surprinzătoare pentru aproape orice vorbitor de limba română. Într-un chestionar aplicat studenților de anul IV, Filologie română, aşadar vorbitori specializați ai limbii române, fiecare a declarat că experiența filologică română i-a schimbat identitatea, modul de a privi lumea şi deschiderea spirituală. Aceste cuvinte ar putea părea oarecum ca trădând din partea autoarelor un anume patriotism nepotrivit unei lumi pentru care importantă este eliminarea granițelor identitare de orice fel; am spune că o asemenea perspectivă poate fi revigoratoare atât pentru autoarele în cauză, cât şi pentru orice vorbitor al limbii române. Interacțiunea lingvistică identitară de acest fel, şi întregul ei proces de altfel, pot reprezenta o confirmare a unei identități lingvistice şi culturale cât se poate de potrivită peisajului cultural şi lingvistic de *unitate în diversitate*, dar şi o experiență de alteritate, în acest caz, dar de alteritate a unei identități comune. Oare nu aceasta ar fi reacția firească a oricărui vorbitor nativ al limbii române când ar auzi spunându-se, în propria lui limbă, cu o sinceritate debordantă, dar şi cu o foarte mare încredere în sensurile transmise că *„România pentru mine doare. Şi doare mai ales când mă aflu în România, pentru că România este în mine.”*[6]

[6] ZH, filolog polonez, specialist în studii de românistică.

BDD-V2507 © 2007 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.128 (2026-09-14 19:31:01 UTC)

The Linguistic Minority Generated by Didactic and Professional Reasons or "Romanians on their Own"

Our paper aims at using our experience as lecturers of Romanian language and approaching some aspects which teaching the Romanian language as a foreign language involves, on the one hand, and, on the other hand, the way in which learning a foreign language (in our case, the Romanian language) can create a sort of a minority linguistic community, but with peculiarities which differentiate and renders its individuality. Beyond the implications regarding the didactic paradigm, we aim at the disposal towards a linguistic Other, the opening towards the Foreigner, and the causes of this opening, as well as the manner in which this linguistic minority shapes, while the distance between the Self and the Other is reduced.

Universitatea „1 Decembrie 1918", Alba Iulia
România

BDD-V2507 © 2007 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.128 (2026-09-14 19:31:01 UTC)